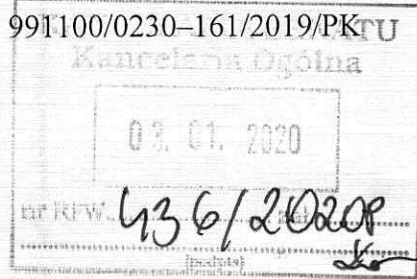

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Członek Zarządu
Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

Warszawa, dnia 03.01.2020 r.

03980200281575
RPW/436/2020 P
2020-01-03

Pan
Aleksander Pociąg
Przewodniczący
Komisji Praw Człowieka, Praworządności
i Petycji

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 4 grudnia 2019 r., znak: BPS.DKS.KPCPP.0330.42.2019, dotyczące petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, w celu przywrócenia uprawnień emerytalnych dla nauczycieli zatrudnionych przed 1999 r., w załączeniu przekazuję stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przygotowane przez Departament Legislacyjno-Prawny w oparciu o opinie odpowiednich departamentów merytorycznych.

Łukasz Jedynek
CZŁONEK ZARZĄDU
Łukasz Jedynek

Stanowisko Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej dotyczącej zmiany ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, w celu przywrócenia uprawnień emerytalnych dla nauczycieli zatrudnionych przed 1999 r.

Na podstawie art. 88 ust. 2a i 2b ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2019 r. poz. 2215, z późn. zm.) nauczyciele urodzeni po 31 grudnia 1948 r. a przed 1 stycznia 1969 r. zachowują prawo do przejścia na emeryturę bez względu na wiek, jeżeli:

- 1) na 31 grudnia 2008 r. spełnili warunek posiadania trzydziestoletniego okresu zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze, zaś nauczyciele szkół, placówek, zakładów specjalnych oraz zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich – dwudziestopięcioletniego okresu zatrudnienia, w tym 20 lat wykonywania pracy w szczególnym charakterze w szkolnictwie specjalnym;
- 2) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa;
- 3) rozwiązali na swój wniosek stosunek pracy (dotyczy także rozwiązania stosunku pracy z powodu braku możliwości dalszego zatrudnienia podyktowanego zmianami organizacyjnymi w szkole, częściową lub całkowitą likwidacją szkoły, wygaszeniem kształcenia w gimnazjum, a także wygaśnięcia stosunku pracy wskutek upływu stanu nieczynnego, w który nauczyciel przeszedł z tych samych przyczyn), przy czym stosunek pracy może być rozwiązany po 31 grudnia 2008 r.

Z treści art. 91b ust. 1 Karty Nauczyciela wynika ponadto, że emerytura określona w art. 88 ust. 2b przysługuje nauczycielowi zatrudnionemu w wymiarze wynoszącym co najmniej połowę obowiązującego wymiaru zajęć.

Data 31 grudnia 2008 r. jako data graniczna nabywania uprawnień do emerytury nie jest datą przypisaną tylko do nauczycieli, o których mowa wyżej, lecz jest datą wspólną dla wszystkich grup ubezpieczonych, którzy przed dniem 1 stycznia 1999 r., tj. przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹ nabywali prawo do emerytury na podstawie przepisów obowiązujących do 31 grudnia 1998 r.

---

¹ Dz. U. z 2018 poz. 1270 z późn. zm.

Zasadniczym celem reformy emerytalnej przeprowadzonej w 1999 r. było wprowadzenie zasady samofinansowania się systemu emerytalnego poprzez uzależnienie wysokości emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego od wartości środków zgromadzonych przez ubezpieczonego na indywidualnym koncie oraz średniego dalszego trwania życia w momencie przejścia na emeryturę. Co do zasady celem reformy było m. in. ograniczenie do minimum wynikającego ze względów obiektywnych, możliwości przechodzenia na emeryturę wcześniej aniżeli w wieku ustawowym, określonym na 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Możliwość ustalania wysokości emerytury na dotychczasowych zasadach w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r. została ograniczona do rent z tytułu niezdolności do pracy i wcześniejszych emerytur do których wszystkie warunki zostały spełnione do dnia 31 grudnia 2008 r. Utrzymanie uprawnień do wcześniejszych emerytur, w tym do emerytury nauczycielskiej, w nowym systemie emerytalnym z założenia miało mieć charakter przejściowy i niwelować skutki wprowadzonej reformy systemu emerytalnego.

Wcześniejsze przechodzenie na emeryturę miało wynikać ze specyfiki wykonywanej pracy lub szkodliwości warunków, w jakich miała być wykonywana. Uzupełnieniem reformy emerytalnej miała być więc ustawa o emeryturach pomostowych² określająca na nowo definicję i rodzaje prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, uprawniających do przejścia na emeryturę pomostową po osiągnięciu niższego wieku niż 60 lat dla kobiety i 65 lat dla mężczyzny.

Jako zasadne uznano prawo do emerytur pomostowych tylko dla określonej grupy nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach socjoterapii, ośrodkach szkolno-wychowawczych, schroniskach dla nieletnich oraz zakładach poprawczych, zgodnie z przepisami ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. W kręgu podmiotowym ustawy o emeryturach pomostowych nie znaleźli się pozostali nauczyciele.

Dodać należy, iż w przypadku nauczycieli, którzy legitymują się długim stażem pracy, w tym długim stażem pracy nauczycielskiej wprowadzono przejściowe rozwiązanie w postaci systemu świadczeń kompensacyjnych. Wprowadzono w tym systemie oprócz warunku długiego stażu pracy, w tym pracy nauczycielskiej również warunek wieku. Zasady uzyskiwania prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego określone zostały w ustawie z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych³. Dodać należy, iż nauczycielskie świadczenie kompensacyjne nie jest emeryturą i jest finansowane ze środków budżetu państwa.

---

² Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz.1924)

³ Ustawa z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 128)

Wydaje się, że ewentualne przywrócenie dla nauczycieli emerytur wcześniejszych na zasadach obowiązujących do 31 grudnia 1998 r. nie byłoby spójne z omówionymi wyżej przejściowymi rozwiązaniami wprowadzonymi dla tej grupy zawodowej w związku z reformą systemu emerytalnego przeprowadzoną od 1 stycznia 1999 roku.

DYREKTOR
Departamentu Legislacyjno-Prawnego

Dominik Wojtasiak

CZŁONEK ZARZĄDU

Michał Jedyński